

af sin Magt eller Myndighed derved, at disse Institutioner have bestaaet, og jeg haaber, at han vil erkende, at, om der end kan være kommet afvigende Meninger frem, har baade Konfistoriet og inspectores qvæsturæ ved at fremtætte denne afvigende Mening kun gjort deres Skyldighed imod den Institution, de repræsenterer. Myndigheden er bleven den samme og uforandret hos Ministeren, og for ham maa det være en Hjælp og en Støtte at kunne under alle Omstændigheder faae de Grunde frem, som tale enten for eller imod de Forslag, som han anser for rigtige. Derfor synes det mig meget urigtigt af det ærede Medlem at knytte den finansielle Ordning til Forandringer af den ene eller anden Art i Universitetets — lad mig kalde det — Grundlov; thi det er virkelig en Grundlov for Universitetet, den, i Kraft af hvilken Konfistoriet udøver den raadgivende Myndighed, hvorom vi tale. Vi kunne se den hele Verden over, og der er vistnok intet Sted, hvor man negter Universiteterne en saadan Delagtighed i Ledelsen af deres Anliggender. Om dette nu skal kaldes „Selvstyre“, saaledes som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup) kaldte det, turde vel være et stort Spørgsmaal. Det ærede Medlem erklærede, at han nok vilde give Universitetet Lærefrihed, men at han ikke vilde give det Selvstyrelse. Ja, de to Ting have egentlig ikke synderlig med hinanden at gjøre, de tilhøre ganske forskellige Planer, det er Linier, som slet ikke skjære hinanden. Man kan have et Universitet, der i alle Henseender er undergivet Statsmagtens Myndighed, og ved hvilket der dog er den fuldeste Lærefrihed, og omvendt kunde man have et Universitet, der havde den mest fuldstændige Selvstyrelse i alle finansielle, økonomiske og administrative Anliggender, men ved hvilket Lærefriheden var i allerhøjeste Grad indskrænket. Jeg tror for Resten ikke, at det ærede Medlems Begejstring for Lærefriheden er fuldt saa stor, som han iforgaars vilde give det Udseende af. Der er en vis Art af Lærefrihed, som i højeste Grad kan glæde sig ved hans Sympathi; men jeg tror, at der er en anden, som han betragter med temmelig mistænksomme Øine. Naar Lærefriheden kommer til at bevæge sig paa Omraader, hvor hans Meninger bekæmpes, navnlig paa det politiske, det statsretlige Omraade, synes jeg at have hørt ham tidligere bruge Ytringer, som ikke vidnede om nogen synderlig Sympathi for denne Lærefrihed. Men vi ville vel komme til om ikke lang Tid at faae Leilighed til at høre det ærede Medlem tale varme Ord for den anden Art af Lærefrihed, den nemlig, som bestaar i ubegrændset Ret til at rette Angreb paa den bestaaende Samfundsborden, paa Folkekirken, Religionen, Troen, Egteskabet og deslige; det tvivler jeg ikke om. Men som sagt, hvad enten man ynder Lærefriheden i større eller mindre Udstrækning, kan det

kun lidt hjælpe, at man siger: „Jeg vil give Lærefrihed, men ikke Selvstyrelse“; thi vi skulle over paa et ganske andet Omraade, naar vi tale om Lærefrihed, end naar vi tale om Selvstyrelse. Der maa for Universitetet kræves nogen Ret til Selvstyrelse paa dets eget Omraade. Denne Selvstyrelse bestaar i nogle Lande deri, at Universiteterne selv igjennem deres Raad forvalte og afgjøre deres Anliggender, til hvilket der stundom kræves en Sanktion af Staten, stundom ikke Andet end en blot formel Stadfæstelse. En saadan Selvstyrelse kjender vort Universitet ikke, en saadan Selvstyrelse fordrer det ikke, og det er ikke rigtigt, naar det ærede Medlem i sit Foredrag iforgaars gif ud fra, at denne Lov vilde symbolisk tyde paa, at Universitetet nu forlangte større Selvstyrelse, end det hidtil havde haft. Det er ikke Tilfældet. Men derimod venter Universitetet ganske vist, at det ikke vil blive gjort noget Skaar i den Ret, der hidtil har havt til at deltage i Ledelsen af sine Anliggender, og det maa jeg anse for at være en Fordring, der nærmest kunde vente Bifald og Sympathi hos de Herrer, hvis Retning i det Hele gaar til Fordel for Selvstyrelse rundt omkring. „Den lærde Republik“, som man stundom kalder den, har fra Arilds Tid haft en vis Raadighed, om hvilken man maatte kunde sige, at den har været lidt mere gammeldags, end den burde være, og at der kunde raades God paa Et og Andet i den, men under hvis Styrelse og Ledelse saa meget Godt er bragt frem i den forløbne Tid, at det vilde være høist uheldigt, om man af en vis Nivelleringslyst vilde bortskjære disse gamle Indretninger og bortfjerne de Nester af Selvstyrelse, der endnu findes, Nester, der, som jeg har viist, kun bestaa i Myndighed til at give Raad og til at kontrollere den finansielle Tilstand uden noget Skaar i den faktiske Myndighed og det politisk-juridiske Ansvar, hvoraf den ærede Minister er i Besiddelse.

Der har fra forskellige Sider været opfattet det Spørgsmaal, hvad der skulde naas ved en Ordning som den, der er bragt i Forslag ved denne Lov; men ærede Medlemmer, som have opfattet dette Spørgsmaal, have i Virkeligheden tillige selv besvaret det; der skulde naas derved, at der tilveiebragtes en Afgjørelse, som jeg ikke vil kalde endelig, fordi ingen Afgjørelse kan kaldes endelig, naar det til enhver Tid staar i Lovgivningsmagtens Haand at forandre den, men som dog skulde være en Afgjørelse af den Tvist, der hidtil har været ført paa dette Omraade, staaende ved Magt saalænge, indtil den lovgivende Magts forskellige Faktorer enedes med hinanden om en anden Afgjørelse. I den Henseende er det navnlig det ærede Medlem for Kjøge (Hørup), som har været saa yderst utilbøjelig til at gaa ind paa saadanne legale Garantier, som skulde ligge i Bedtagelsen af det Lovforslag, der foreligger. Det ærede Medlem fandt, at man derved vilde underkaste sig selv